

Ulkomaalaisena museossa

Olen viimeisen puolen vuoden aikana vierailut parissakin ulkomaisessa museossa. Vierailujeni aikana en voinut olla vertailematta eri museoissa vierasmaalaisena kävijänä saamiani kokemuksia. Keskinäisessä vertailussa kaikki museot eivät valitettavasti yltäneet samalle tasolle arvioitaessa niiden valmiuksia vastaanottaa ulkomaisia kävijöitä. Oli suorastaan hämmästyttävää huomata, miten eri tavoin museot ovat varautuneet kohtaamisiin eri kansallisuuksien kanssa.

Kävin kesällä muun muassa Musée d'Archéologie Nationales, joka sijaitsee Saint-Germain-en-Layessa, vähän matkaa Pariisin ulkopuolella. Museo esittelee hyvin laajasti ja kiinnostavasti Ranskan esihistoriaa ja esillä oleva esineistö on sanalla sanoen upeaa. Mistään tästä ei kuitenkaan ole paljoakaan iloa kävijälle, joka ei osaa ranskan kieltä. Kaikki näyttelytekstit olivat nimittäin ranskaksi, vain pari pientä tekstiosiota koko museossa oli käännetty englannin kielelle. Tarjolla ei ollut lainkaan englanninkielisiä esitteitä ja myös museon nettisivut ovat pelkästään ranskaksi. Ehkä hämmästyttävintä oli kuitenkin se, että meille pääsyliput myynyt henkilö ei ymmärtänyt sanaakaan englantia. Turistit eivät siis selvästikään kuulu kyseisen museon toivekävijäryhmiin.

Yksi esimerkki museosta, jossa kaikki kävijäryhmät on otettu erinomaisesti huomioon, on Riassa sijaitseva Latvian Miehitysmuseo, jonka Riku Kauhanen ja Eva Sirénkin ovat artikkeleissaan maininneet. Miehitysmuseon näyttely oli informatiivinen ja hyvin toteutettu, mutta mikä tärkeintä, kaikki tekstit oli kirjoitettu neljällä eri kielellä, myös englanniksi. Siellä ulkomaalaisenkaan kävijän museokokemus ei siis jää vaillinaiseksi, vaan vierailija saa kansallisuudestaan riippumatta kokonaisvaltaisen museoelämyksen.

Saattaa olla, että Musée d'Archéologie Nationalen sijainti sivussa Pariisista ja turistimassoista on osasyynä englannin kielen puuttumiseen; siihen ei vain katsota olevan tarvetta. Varsinaista syytä erikoiselle kielipoliittiselle ratkaisulle on mahdotonta tietää. Kaikkien museoiden, myös syrjemmässä sijaitsevien, tulisi varautua siihen, että ovesta astuu sisään muunmaalainen ihminen. Asiakaspalvelussa toimivien tulisi pystyä edes auttavasti kommunikoidaan kaikkien kävijöiden kanssa näiden kansallisuudesta riippumatta.

Kielten yksipuolinen tarjonta museoissa nostaa esiin kysymyksen, joka on esitetty jo monen monta kertaa ennenkin: keille museoiden näyttelyt tulisi kohdistaa. Kertovatko ne ihmisten omasta menneisyydestä vain tiukasti määriteltyjen maantieteellisten rajojen puitteissa, vai pitäisikö historiaa ajatella laajempaan, kollektiivisempaan ilmiöön? Esimerkiksi edellämäinitsemani arkeologinen museo kertoo toki nykyisen Ranskan alueen esihistoriasta, mutta esihistorian ilmiöitä ei voida samalla tavalla tiukasti sitoa minkään tietyn valtion menneisyyteen, kuin ehkä myöhäisemmän historian. Museoiden ei ylipäätään pitäisi ylenkatsoa mitään potentiaalista kävijäryhmää. Jos näyttelytekstien esillelaitto useammalla kielellä voisi tuoda museoon lisää kävijöitä, kannattaisi tilaisuus ehdottomasti käyttää hyväksi, jos resurssit vain suinkin sen sallivat.

Tämän numeron myötä minun on tullut aika väistyä päätoimittajan tehtävistä. Ensi vuonna ohjat ottaa käsiinsä uusi päätoimittaja Riku Kauhanen. Haluan kiittää kaikkia lukijoita kuluneesta vuodesta ja erityisesti kaikkia lehtemme kirjoittaneita.

Kaisu Pullinen

Kuriositeetikabi.netin päätoimittaja